

عنوان مقاله:

دلالت های چندگانه، چالشی برای مطالعات خاطره شناختی با تکیه بر سه مفهوم «خاطره»، «خاطرات» و «خاطره نویسی»، مفاهیم کلیدی زندگی نوشت های شخصی خاطره سرشت

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهش های تاریخ شفاهی، دوره 13، شماره 1 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسنده:

محبوبه شمشیرگرها - استادیار سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، گروه پژوهشهای ایرانشناسی و اسلامشناسی.

خلاصه مقاله:

زندگی نوشت های شخصی خاطره سرشت به معنای ژانری مشتمل بر انواع نوشتارهای مشتمل بر روایت های واقع گرایانه از زندگی «من» در گذشته، یکی از رایج ترین شاخه های فرعی زندگی نگاری ایرانیان را در دوره معاصر شکل داده است. نظر به فزونی آثار حاصل، برخی پژوهشگران طی دهه های اخیر، در پی شناخت چرایی و چگونگی آنها، به پژوهش درباره اهداف، انواع، ساختارها و شیوه ها روی آورده اند؛ اما کمتر می توان این تلاش ها را در حصول نتیجه ای روشن و مطلوب موفق دانست. به نظر می رسد یکی از عوامل این کاستی، وجود چندگانگی دلالت های معنایی و ابهام در شناخت مفاهیم متداول و اساسی گستره زندگی نوشت های شخصی خاطره سرشت باشد. نبود درک همسان و چندگانگی دلالت های معنایی درخصوص مفاهیم پایه در مباحث خاطره شناختی، چنان مبهم، ناشناخته و غیردقیق است که حتی سه مفهوم اساسی و متداول «خاطره»، «خاطره نویسی» و «خاطرات» را نیز شامل می شود و کمتر می توان در میان دیدگاههای محققان مختلف و حتی از قلمی واحد، به اظهارنظری همسان و ثابت اشاره کرد. درک هم زمان از اصطلاح «خاطره» به منزله موجودی اصالتا ذهنی، موجودی با ساخت عینی، نوعی نوشتار، نوشتاری مبتنی بر روایت های شخصی، در مفهوم فعلی، به معنای رویداد، برشی از زندگی و گستره ای از معارف بشری، حاکی از دلالت های چندگانه این مفهوم است. اصطلاح «خاطره نویسی» نیز دلالت هایی مبهم و چندگونه شامل عمل ثبت خاطرات، یکی از انواع نوشتار و مفهوم کلی ثبت رویدادهای زندگی فردی را دارد. اصطلاح «خاطرات» نیز باوجود بداهت ظاهری، چندان قطعی و تعیین کننده نیست و مفاهیم متعددی را در جمع خاطره ها، گزارشی از زندگی به شیوه خاطره نویسی و نیز انواع نوشتاری حاوی زندگی فردی ایفا می کند. به نظر می رسد تنها با بازشناخت انواع نوشتارهای خاطره سرشت، بتوان در راستای رفع ابهامات موجود و تصریح در دلالت های مفاهیم این عرصه گسترده از دانش مدرن گام برداشت. این مقاله به روش کتابخانه ای از میان روش های تحلیل کیفی و بررسی انتقادی و تطبیقی نوشتارهایی فراهم آمده است که تا کنون در این موضوع به نگارش درآمده اند.

کلمات کلیدی:

خودسرگذشت نامه ها، خاطرات، انواع ادبی، زندگی نوشت های فارسی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1541164>

